

İNSAN HAKLARI GENEL BAŞKAN YARDIMCILIĞI
ARALIK AYI İNSAN HAKLARI İHLAL RAPORU
01-31 ARALIK 2012

M. SEZGİN TANRIKULU
CHP GENEL BAŞKAN YARDIMCISI
İSTANBUL MİLLETVEKİLİ

GİRİŞ:

Bugün 10 Aralık İnsan Hakları Günü, ne yazık ki geçtiğimiz 11 ayın insan hakları verileri bize, bu günü kutlama şansı vermiyor. Aksine, ülkemizde hayatın her alanında insan hakları ihlallerinin artarak devam ettiği ve hükümetin insan haklarını önlemek için gerekli tedbirleri almadığı bir yılı daha geride bırakmakta olduğumuzu hatırlatıyor.

2012 yılında Türkiye'nin cezaevlerinde, sokaklarında, karakollarında, iş yerlerinde ve kadınlara ve çocuklara yönelik şiddet bakımından hayatın her alanında insan hakları ihlal edilmeye devam etmiştir.

Yaşam hakkı bakımından ortaya çıkan tablo, geçtiğimiz 11 ay içinde yaşanan silahlı çatışmalarda asker, polis, yasadışı örgüt üyesi, geçici köy korucusu ve sivil yurttaşlarımızdan 771 kişinin hayatını kaybettiğini, 642 kişinin de yaralandığını göstermektedir.

Yine 11 aylık bu dönemde 35 kişi yargısız infazlarda, 14 kişi kara mayınları patlamalarında, 19 kişi faili meçhul cinayetlerde ve 14 kişi de bombalı saldırılar sonucu olmak üzere toplam 82 kişi hayatını kaybetmiştir. Bu olaylarda yaralanan kişi sayısı ise 183'tür.

İş kazaları olarak nitelenen ama bize göre iş cinayetleri olan olaylarda ise 11 ayda 895 kişi hayatını kaybetmiştir.

Biliyoruz ki, AKP hükümetleri döneminde işkenceye tolerans tanındı, ölümlere davetiye çıkarıldı, kadınların çıgıllıklarına kulak tıkandı, cezaevlerindeki yurttaşların onuru çiğnendi, işyerlerinde, fabrikalarda kazaların önlenmesi için hiçbir adım atılmadı. AKP iktidarının fütursuz politikaları neticesinde Kürt sorunu bağlamında çatışmalar ve dolayısıyla ölümler arttı. Toplumsal kutuplaşma tehlikeli boyutlara ulaştı.

Kadın cinayetleri ve kadının insan haklarına yönelik ihlaller de vahim boyutlara ulaşmış durumdadır. 11 ay içinde tam 148 kadın öldürüldü, 209 kadın yaralandı, 129 kadın tecavüze uğradı, 124 kadın da cinsel tacize maruz kaldı. Kadın örgütlerinin verilerine göre cinayetlerin çoğu, mağdurların yakını yada tanıdığı kişiler tarafından gerçekleştirilmektedir.

İktidar partisine mensup bir kadın milletvekili arkadaşımızın eşi tarafından şiddete maruz kaldığına ilişkin iddialar ise , eğitim seviyesi veya sahip olunan sosyal statünün dahi kadınları şiddete uğramaktan koruyamadığını göstermektedir.

Benzer bir tablo cezaevleri için de karşımıza çıkmaktadır. Geçtiğimiz 11 ay içinde cezaevlerinde 60 yurttaşımız hayatını kaybetmiş, 321 yurttaşımız işkence ve kötü muameleye maruz kalmış ve 11 yurttaşımız cinsel taciz ve tecavüz iddiasında bulunmuştur.

İşkence ve Kötü Muamele sadece cezaevlerinde değil, hayatın her alanında devam ediyor. Zira "dışarıda" bu muameleye maruz kalanların sayısı 319'dur.

Bir başka vahamet de, toplantı ve gösteri özgürlüğü hakkı ihlaline ilişkin rakamlarda karşımıza çıkmaktadır. Zira 11 aylık dönemde, demokrasinin sunduğu en temel haklardan biri olan toplantı ve gösteri özgürlüğü hakkını kullanan 46 bin 529 kişi gözaltına alınmış, 1.816 kişi tutuklanmış, 555 kişi yaralanmış ve dört yurttaşımız da hayatını kaybetmiştir.

Demokratik her ülkede, en azından çocuklar için tutukluluk istisna olarak uygulanırken, Türkiye'de tutuklu çocuk sayısı, hükümlü çocuk sayısından kat be kat fazladır. 1.688 çocuk tutukluyken, hükümlü çocuk sayısı 403'tür.

Elbette size aktardığım tüm rakamlar sadece insan hakları kuruluşlarının kaydedebildikleridir. Bunu özellikle vurgulamalıyım. Çünkü pek çok vaka hiçbir şekilde kamuoyuna yansımabiliyor.

İnsan Hakları Gününde gönül isterdi ki hak ve özgürlükler alanında yaşanan gelişmeleri sizlerle paylaşalım. Ama ne yazık ki hak ve özgürlüklerin giderek daha fazla kısıtlandığı ve ihlal edildiği bir Türkiye tablosu ile karşı karşıyayız.

Görüldüğü gibi 2012'nin 11 ayı boyunca yaşanan insan hakları ihlalleri rakamları kelimenin tam anlamıyla devasa bir enkaza işaret ediyor.

AB 2012 İlerleme Raporu, hükümetin insan hakları alanındaki tutumunu, hemen her başlık altında eleştirirken, kolluk görevlilerinin özellikle resmi olmayan gözaltı merkezlerinde güç kullanmaya devam ettiklerine işaret ediyor.

Rapor'da ayrıca diğer tüm hak alanlarında, işkence ve kötü muameleyle ilişkin soruşturmanın adli birimlerce yavaş yürütüldüğüne, buna karşın güvenlik güçlerinin karşıt iddialarına öncelik verildiğine işaret ediliyor ve şu ifadeler yer veriliyor:

"İnsanhakları ihlallerinin cezasız kalmasıyla mücadele çabaları yetersizdir.

Güvenlik veya kolluk kuvvetleri tarafından yapıldığı öne sürülen işkence iddialarının hızlı, kapsamlı, bağımsız ve etkili biçimde soruşturulması çoğu zaman eksik kalmaktadır."

İktidar partisi dokunulmazlıkların kaldırılmasından söz ediyor. Ama zaten kendileri dışında kalan hiçbir siyasî parti milletvekilinin dokunulmazlığı fiilen yok. Gösteri ve yürüyüş hakkını kullanan yurttaşlarla kol kola yürüyen milletvekili arkadaşlarımızın defalarca biber gazına maruz kaldığını herhalde hatırlatmama gerek yok. Bu ülkede iktidar partisi mensupları veya taraftarları dışındaki herkes için hak kullanımı rafa kaldırılmış durumdadır.

Hemen belirtmeliyim ki, bu olumsuz tablonun düzeltilmesi için mücadele eden insan hakları örgütleri ve savunucuları da baskılara maruz kaldı. Halen sırf İnsan Hakları Derneği'nin yöneticileri veya aktivistlerinden 15'i cezaevlerinde tutuluyor.

Dolayısıyla, hak mücadelesi verenler de bu ülkedeki hak ihlallerinden azade değil, sıradan yurttaşlar da, seçilmiş milletvekilleri de!

Bizler hükümeti insan haklarına saygı göstermeye devam etmekten yorulduk ama hükümet bu ihlalleri sürdürmekten, ihlalcileri kollamaktan ve terfi ettirmekten utanmadı, utanmıyor!

İnsan hakları her iktidarın turnusol kâğıdıdır. Sizlere insan hakları örgütlerinin derlediği rakamlarla AKP iktidarının 11 aylık hak ihlal karnesini sunuyorum. Sanırım bu rakamların gösterdiği enkaz, daha fazla söze gerek bırakmıyor. Ama yine de sözlerimi şöyle bitireyim: İnsanca onuruna yaraşır biçimde yaşamak her insanın en doğal hakkıdır. İnsan hakları iktidarlar tarafından bahşedilmez, iktidarların görevi insan haklarına saygı duymak ve korumaktır.

Bu bağlamda hükümeti vazifesini yapmaya davet ederken, insan hakları mücadelesini her türlü baskı ve zorbalığa rağmen sürdüren herkese başarılar diliyorum.

Saygılarımla,

M. Sezgin Tanrıkulu

CHP Genel Başkan Yardımcısı

İstanbul Milletvekili

2012 TÜRKİYE İNSAN HAKLARI İHLAL İSTATİSTİKLERİ

11 AYLIK ÇATIŞMA BİLÂNÇOSU[1]

Aylar	Asker		Yasadışı Örgüt Üyesi		Polis		Geçici Köy Korucusu		Sivil		TOPLAM	
	Ölü	Yaralı	Ölü	Yaralı	Ölü	Yaralı	Ölü	Yaralı	Ölü	Yaralı	Ölü	Yaralı
Ocak	0	0	0	0	0	3	0	0	1	24	1	27
Şubat	4	11	25	1	0	0	0	0	0	0	29	12
Mart	0	4	40	1	6	18	2	3	0	2	48	28
Nisan	8	18	19	1	0	2	1	3	0	1	28	25
Mayıs	7	13	28	2	2	10	0	5	1	13	38	43
Haziran	23	37	48	2	2	8	3	11	0	5	76	63
Temmuz	36	64	35	6	1	19	4	0	0	12	76	101
Ağustos	26	62	61	2	1	6	2	4	1	7	91	81
Eylül	42	124	75	1	11	12	4	6	4	22	136	165
Ekim	9	26	104	2	5	7	4	4	5	10	127	49
Kasım	9	17	107	2	-	-	1	1	4	28	121	48
Toplam	164	376	542	20	28	85	21	37	16	124	771	642

11 AYLIK YAŞAM HAKKI İHLALLERİ

	Ölü	Yaralı
Yargısız İnfaz	35	38
Kara Mayını	14	34
Faili Meçhul	19	5
Bombalı Saldırı	14	15 polis 91 sivil
TOPLAM	82	183

11 AYLIK İŞ CİNAYETLERİ BİLANÇOSU

AYLAR	ÖLÜ
OCAK	62
ŞUBAT	42
MART	59
NİSAN	87
MAYIS	69
HAZİRAN	59
TEMMUZ	110
AĞUSTOS	71
EYLÜL	83
EKİM	78
KASIM	82
TOPLAM	802

11 AYLIK KADIN CİNAYETLERİ BİLANÇOSU

AYLAR	ÖLÜ	YARALI	TECAVÜZ	CİNSEL TACİZ
OCAK	12	26	10	35
ŞUBAT	24	10	10	16
MART	12	24	8	5
NİSAN	9	17	10	11
MAYIS	15	32	9	9
HAZİRAN	7	9	8	12
TEMMUZ	20	24	11	7
AĞUSTOS	16	31	18	11
EYLÜL	13	16	12	9
EKİM	10	8	16	-
KASIM	10	13	17	9
TOPLAM	148	209	129	124

11 AYLIK CEZAEVLERİNDE HAK İHLALLERİ BİLANÇOSU

Ölü	İşkence ve Kötü Muamele Mağdur Sayısı	Cinsel Taciz ve Tecavüz İddiası
60	321	11

11 AYLIK KİŞİ GÜVENLİĞİ İHLAL BİLANÇOSU

Faili Meçhul Ölüm	İşkence ve Kötü Muamele Mağduru Kişi Sayısı
9	319

11 AYLIK TOPLANTI VE GÖSTERİ ÖZGÜRLÜĞÜ İHLAL BİLANÇOSU

	Gözaltı	Tutuklama	Yaralı	Ölü
Toplam	46.529	1.831	555	4

31 MAYIS 2012 İTİBARIYLA CEZAEVLERİNDE BULUNAN

TUTUKLU VE HÜKÜMLÜ SAYISI

SUÇ GRUBU	TUTUKLU	HÜKÜMLÜ	TOPLAM
ADLİ	28.895	83.026	111.921
TERÖR	4.606	4.389	8.995
ÇIKAR AMAÇLI SUÇ ÖRGÜTÜ MENSUBU	1.495	896	2.391
SUÇ GRUBU BİLİNMEYEN	436	1.357	1.793
GENEL TOPLAM	35.432	89.668	125.100

31 MAYIS 2012 TARİHİ İTİBARIYLA TÜM CEZA İNFAZ KURUMLARINDA BULUNAN HÜKÜMLÜ, HÜKMEN TUTUKLU VE TUTUKLU MEVCUDUNUN CEZA İNFAZ KURUMU STATÜLERİNE GÖRE DAĞILIM

CEZA İNFAZ KURUMU STATÜSÜ	TUTUKLU			HÜKÜMLÜ			TOPLAM
	Erkek	Kadın	Çocuk	Erkek	Kadın	Çocuk	
KAPALI CEZA İNFAZ KURUMLARI	31.926	1.818	1.180	77.835	2.614	183	115.556
AÇIK CEZA İNFAZ KURUMLARI	-	-	-	8.639	177	-	8.816
ÇOCUK CEZA İNFAZ KURUMLARI	-	-	508	-	-	220	728
GENEL TOPLAM	31.926	1.818	1.688	86.474	2.791	403	125.100

2012 YILI 9 AYLIK ÇOCUK HAKLARI İHLALLERİ *

İHLAL	OLAY SAYISI	ETKİLENEN ÇOCUK SAYISI
Yaşam Hakkı	579	836
Ölüm	367	479
Yaralanma	212	357
Çocuğun Korunması Hakkı	145	891
Erken Zorla Evlilik	21	22
Cinsel İstismar	72	125
Cinsel Sömürüye Alet Edinme	9	11
Şiddet	11	11
İhmal İstismar	27	711
Çocuğa Özgü Adalet Sistemi	52	192
Gözaltına alma	20	105
Tutuklama	21	69
Ceza	11	81
Eğitim Hakkı	4	3
İşkence ve Kötü Muamele	7	16

* Tablodaki veriler Göç Vakfı tarafından yayınlanmış raporlardan derlenmiştir.

[1] Aşağıdaki veriler Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TIHV) Bağımsız İletişim Ağı (BİA) ile İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi'nin günlük ve aylık raporlarından derlenmiştir.